

การมีส่วนร่วมเรียนรู้เพื่อทำเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสกายวอล์กเลย

Participation of Learning Storytelling in Communication
Ban Thademee Ching Karn District Loei Province for Support Tourism

Skywalk Loei

กัลยา ยศคำลือ

Kanlaya Yoskhamlue

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Loei Rajabhat University, Thailand.

Corresponding Author's Email: yaeduca@hotmail.com

Received August 25, 2022; Revised November 5, 2022; Accepted December 7, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การทำเรื่องเล่าคุณภาพชีวิตชุมชนบ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และ 2) การเรียนรู้แบบพหุปัญญาทำข้อมูลเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายจำนวน 50 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน และประชาชน เครื่องมือวิจัยคือ การสัมภาษณ์และการมีส่วนร่วมเรียนรู้เพื่อจัดทำข้อมูลเรื่องเล่าชุมชน สถิติที่ใช้คือความถี่ และพรรณนาวิเคราะห์การทำเรื่องเล่าคุณภาพชีวิตและการจัดทำเรื่องเล่าชุมชนโดยเรียนรู้แบบพหุปัญญา ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณภาพชีวิตชุมชนบ้านท่าดีหมีจากการบอกเล่าทางวาจาของครัวเรือนยากไร้ จำนวน 100 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมดจำนวน 367 ครัวเรือน ประชากร จำนวน 1,089 คน จำแนกเป็นเพศชาย 515 คน และเพศหญิง 574 คน มีพื้นที่ราบและภูเขาทั้งหมด 4,000 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 2,500 ไร่ ประกอบอาชีพเกษตร เช่น ปลูกข้าว ปลูกผลไม้ การทำหัตถกรรมทอผ้า จักสานและงานกาบหมากแปรรูปสมุนไพรเพื่อบริโภคและจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาไหว้พระใหญ่ภูอกจิวและชม Skywalk (2) การเรียนรู้จัดทำข้อมูลเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมีแบบพหุปัญญาของการดเนอรรูปแบบการใช้วาจาและภาษาท้องถิ่นไทยเลยแบบไม่เป็นทางการ มีเนื้อหาที่สังเคราะห์จากกระบวนการกลุ่มและความคิดสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อและประเพณีของชุมชนบ้านท่าดีหมี การเรียนรู้ที่จะปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน โดยสะท้อนผลข้อมูลเรื่องเล่าเป็นสื่อแผ่นพับและวีดิทัศน์

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, เรื่องเล่าบ้านท่าดีหมี, การท่องเที่ยว skywalk

Abstract

The purposes of academic research were to study 1) making stories about the quality of community life Ban Thademee Ching Karn District Loei Province 2) storytelling multiple intelligence learning Ban Thademee Ban Thademee. There was cooperative action research. The target group 50 leaders and citizen in Ban Thademee. The instrument were interview and

participation on storytelling multiple intelligence learning. The data were analyzed by frequency and descriptive storytelling multiple intelligence learning. The findings : (1) The quality of life community Thademee from the verbal telling of the impoverished 100 household. Total population of 367 households, population of 1,089 people, male 515 and female 574. There are plain and mountain areas in total 4,000 rai. Is an agricultural area of 2,500 rai. The people were agriculture such as growing rice, vegetables, fruits, handicrafts, weaving. They were wicker and betel plate processing herbs for consumption and distribution to tourists who come to pay homage to the Big Buddha and Skywalk. (2) Storytelling multiple intelligence learning Ban Thademee Ban Thademee Gardner principle informal Thai Loei language and verbal usage patterns. There was content synthesized from a group process from creativity related to the way of life Ban Thademee beliefs and traditions. Learning to adapt to changes for the development of community tourism by reflecting the results of the information and stories in the media, brochures and videos.

Keywords: Participation, Storytelling Ban Thademee, Skywalk tourism

บทนำ

ก่อนที่มนุษย์จะรู้จักการคิด การค้นคว้าตัวอักษรหรือตัวหนังสือขึ้นมา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นหลักฐานบันทึกข้อมูลทางประวัติศาสตร์ มนุษย์ใช้ การเล่าเรื่องเป็นช่องทางในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก รวมถึงประสบการณ์ที่ พบเจอจากคนผู้หนึ่ง ไปสู่อีกผู้หนึ่งจนเมื่อมนุษย์มีการพัฒนาภาษาเขียนขึ้นเป็นของตนเอง เรื่องเล่าต่าง ๆ เหล่านี้ได้ถูกบันทึกลงในสื่อต่าง ๆ แบ่งแยกกันไปตามประเภท ดังนั้นเรื่องเล่าจึงหมายถึงเรื่องราวหรือเนื้อหาสาระซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ ความคิดหรือจินตนาการของบุคคล แล้วถูกนำมาถ่ายทอด หรือเผยแพร่ผ่านช่องทางไปสู่ผู้อื่นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การ พูด การเขียน โดยเรื่องเล่าแต่ละเรื่องนั้นมักแฝงไว้ด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ผู้เล่าจะต้องการจะถ่ายทอดไปสู่ผู้อ่านหรือผู้ฟัง (อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์, 2558) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 57 รัฐต้อง 1) อนุรักษ์ ปันฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมฯ 2) อนุรักษ์ คุ่มครอง บำรุงรักษา ปันฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมฯ และ มาตรา 71 รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม มีกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) การพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศเป็นอย่างมาก เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายไทยเลย 4.0 จังหวัดเลย (THAILOEI 4.0) นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยร่วมกับทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการสอดคล้องตามนโยบายประกอบด้วย 1) Tourism เมืองแห่งการท่องเที่ยวและการกีฬา 2) Health เลยเมืองแห่งสุขภาพ 3) Agriculture เลยเมืองแห่งการเกษตรผสมผสาน 4) Investment and Trade การลงทุนและการค้า 5) Loei for All ชาวเลยทุกคนได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิต ชุมชนเข้มแข็ง 6) Open Town to Arts and Culture เลยเมืองแห่งศิลปะและวัฒนธรรม เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 7) Education เมืองแห่งการศึกษาเน้นการปฏิบัติสู่

การสร้างนวัตกรรม และ 8) Integrity เมืองแห่งคุณธรรม สอดคล้องตามแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดเลยแบบบูรณาการห้าปี พ.ศ.2561-2565 ในปี พ.ศ.2562 จังหวัดเลยและมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้ร่วมกันทำเวทีประชาคมค้นหาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวใหม่ Skywalk ครั้งที่ 1 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ครั้งที่ 2 ณ บ้านท่าดีหมี ได้แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวใหม่คือ มิติด้านการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม (ชุมชน นักท่องเที่ยวและวัฒนธรรม) และมิติด้านสิ่งแวดล้อม (ทางกายภาพและความเสี่ยง) ได้ข้อมูลความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ชุมชนเป็นกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน โดยมีแนวคิด ความเชื่อและการปฏิบัติเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนของตนเอง แต่ละชุมชนจะมีความคล้ายกันหรือแตกต่างกัน และมีกระบวนการที่คนพึ่งตนเอง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2562) ซึ่งแนวโน้มการพัฒนาของประเทศไทยตั้งแต่อดีตมีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการพึ่งพาเทคโนโลยีและทุนของต่างชาติ เปิดรับค่านิยมใหม่ทั้งวัตถุนิยมอย่างขาดการกลั่นกรองที่เหมาะสม จนเกิดความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนคนไทย เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 (กัลยา ศกคำลือ และจุลดิษฐ์ อุปฮาด, 2561) และการที่ชุมชนมีผู้นำที่ดีจะเป็นตัวแทนสร้างทีมงานในชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งได้จากวิธีการที่หลากหลาย โดยเฉพาะการบูรณาการกิจกรรมให้ส่วนร่วมทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้เรียนรู้ตามหลักประชาธิปไตย ประสพการณ์จริง ผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะ (1) เป็นบุคคลที่ทำให้องค์การพบความสำเร็จ (2) สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (3) จูงใจผู้อื่นให้ปฏิบัติตามติดต่อสื่อสาร (4) สามารถใช้อำนาจทางตรงและอ้อมเพื่อนำกลุ่มและ (5) มีอิทธิพลต่อกลุ่ม (วิโรจน์ อุทุมโคตร, ประจัญ กิ่งมิ่งแอ และ ธนกฤต ฐริสุทธิ, 2561)

จังหวัดเลยได้สร้างสกายวอล์กเลย ปี พ.ศ.2561 รอบบริเวณพระใหญ่ภูคกงิ้วและตั้งริมแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองไหลมาบรรจบกันทำให้มองเห็นเป็นแม่น้ำสองสี จะเปิดให้บริการนักท่องเที่ยวในเดือนตุลาคม 2563 อย่างไรก็ตามถ้าประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่รอบ ๆ คือชุมชนบ้านท่าดีหมี ยังขาดประสบการณ์เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จะเปลี่ยนแปลงไปและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวก็จะทำให้การขับเคลื่อนเรื่อง Tourism เมืองแห่งการท่องเที่ยวบ้านท่าดีหมีไม่ก้าวหน้า จากการทำ SWOT วันที่ 31 สิงหาคม 2562 ณ ชุมชนบ้านท่าดีหมี พบว่าชุมชนมีปัญหาภัยแล้ง ปัญหาสุขภาพ ความรู้เรื่องการเกษตร ยังไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ และขาดสารสนเทศข้อมูลแผนที่ท่องเที่ยวและเรื่องเล่าชุมชนที่มีประวัติเก่าแก่ให้นักท่องเที่ยวที่ทันสมัย ระหว่างเดือนมีนาคม-มิถุนายน ปี พ.ศ. 2563 เกิดโรคระบาดคือ COVID-19 ในประเทศไทยและทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน คณะผู้วิจัยจึงสนใจเขียนบทความวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทำเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสกายวอล์กเลย และต้องการเผยแพร่ข้อมูลเรื่องเล่าคุณภาพชีวิตชุมชน วิถีชีวิตเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมีต่อสาธารณะ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว Skywalk เพราะจังหวัดเลยเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวและเป็นแนวทางให้จังหวัดเลยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนชุมชน แนวคิด ความเชื่อและประเพณีชุมชนบ้านท่าดีหมีให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการทำเรื่องเล่าคุณภาพชีวิตประชาชนบ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
- 2) เพื่อศึกษาการเรียนรู้แบบพหุปัญญาทำข้อมูลเรื่องเล่าชุมชน บ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา (1) การทำเรื่องเล่าคุณภาพชีวิตประชาชนบ้านท่าดีหมี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย และ (2) การเรียนรู้แบบพหุปัญญาจัดทำข้อมูลเรื่องเล่าชุมชน บ้านท่าดีหมี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย

ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้นำชุมชน และประชาชนบ้านท่าดีหมี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 50 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรต้นคือการทำเรื่องเล่าคุณภาพชีวิตประชาชนบ้านท่าดีหมี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย ตัวแปรตามคือ การเรียนรู้แบบพหุปัญญาจัดทำข้อมูลเรื่องเล่าชุมชน บ้านท่าดีหมี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation Theory) การมีส่วนร่วมของประชาชนคือ สถานการณ์ที่คนส่วนหนึ่งมารวมกันด้วยความสมัครใจ ด้วยการมีสำนึกร่วมกัน มีอัตลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันเพื่อแสดงความคิดเห็น ความสนใจและกระทำการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน กัดดัน เรียกร้องและตรวจสอบให้ภาครัฐ และภาคธุรกิจ ทำงานด้วยความโปร่งใส เปิดเผยมิประสิทธิภาพและเพื่อร่วมกันจัดระเบียบความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนให้เกิดความสมดุลพอดี เพื่อการอยู่ดีมีสุข เลสเตอร์ (Lester) กล่าวว่า สังคมย่อมมีการกระทำทางการเมืองแตกต่างกันออกไป ตามบริบทของสังคมนั้น ๆ เช่น ในสังคมหนึ่งถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการ กระทำที่เกิดจากความสมัครใจไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ตาม หรืออาจเกิดขึ้นเพียงบางครั้งคราวหรือต่อเนื่อง อาจ ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นทั้งการต่อต้าน เช่น เดินประท้วง และเป็นการสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียภาษี เป็นต้น ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ทฤษฎีการมีส่วนร่วมนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างความรักสามัคคีของกลุ่มเยาวชนได้ เช่น การทำกิจกรรมจิตอาสา

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) นำมาประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1977) เป็นทฤษฎีที่อธิบายกระบวนการเกิดพฤติกรรมได้อย่างสมบูรณ์ เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์นอกเหนือจากปฏิกิริยาสะท้อนเบื้องต้นแล้ว เกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ทั้งประสบการณ์ตรงหรือการสังเกต องค์ประกอบทางชีววิทยามีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ โดยพฤติกรรมคือองค์ประกอบในตัวบุคคลมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้พฤติกรรม อธิบายกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ แบนดูราได้อธิบายในรูปของการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องระหว่างพฤติกรรม องค์ประกอบส่วนบุคคลและองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม โดยที่องค์ประกอบทั้ง 3 นี้จะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราได้กล่าวถึงการควบคุมพฤติกรรมด้วยปัญญาว่า การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลของการกระทำจะอยู่ในรูปของความเชื่อและความคาดหวัง ซึ่งเป็นกระบวนการทางปัญญา ความเชื่อและความคาดหวังนี้จะทำหน้าที่ควบคุมหรือกำกับการกระทำของมนุษย์ในเวลาต่อมา การควบคุมพฤติกรรมด้วยปัญญามี 3 ประการ คือ (1) ความเชื่อเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ เงื่อนไข (2) การคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองและ (3) ผลที่จะเกิดขึ้นและสิ่งจูงใจ แนวคิดของแบนดูรา เพื่อเป็นตัวกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ มีความเชื่อพื้นฐานว่าพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ สติปัญญาเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งพฤติกรรมที่จะลงมือปฏิบัติควรทำเป็นทีม ต้องร่วมมือร่วมใจกันเป็น

องค์การเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ โดยเฉพาะการรู้จัก สามัคคี ย่อมเป็นปัจจัยที่ทำให้คนในสังคมไทยมีความสันติ และปัญหาความขัดแย้งจะลดลง

ทฤษฎีการจูงใจ-ค้ำจุนของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg's the motivation-hygiene theory) ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg's two factors theory) มนุษย์มีความต้องการที่แยกออกจากกันโดยอิสระอยู่ 2 ประเภท ไม่ขึ้นอยู่ระหว่างกันและมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนในการทำงาน เมื่อคนมีความรู้สึกไม่พอใจต่องาน เขาจะกล่าวถึงสภาพแวดล้อมการทำงานของพวกเขาในทางลบ เมื่อพวกเขามีความรู้สึกที่ดีต่องานก็จะกล่าวถึงงานโดยตัวของมันเอง เฮิร์ซเบิร์กเรียกความต้องการประเภทแรกว่าปัจจัยค้ำจุน (hygiene factor) เพราะว่าปัจจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นสภาพแวดล้อมการทำงานของคนและทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้ความไม่พอใจในงานเกิดขึ้น เขาเรียกความต้องการประเภทที่สองว่า ปัจจัยจูงใจ (motivation factor) เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้สามารถจูงใจคนให้ทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานว่า คนที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีปัจจัยเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความพอใจที่จะทำงานซึ่งเรียกว่าปัจจัยจูงใจ (Motivation factor) 5 ประการ คือ 1) ความสำเร็จในงานที่ทำ (achievement) 2) การได้รับการยอมรับนับถือ (recognition) 3) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (work itself) 4) ความรับผิดชอบ (responsibility) และ 5) ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน (advancement) แนวคิดของเฮิร์ซเบิร์ก นี้จำแนกสิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจกับสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่พอใจในงานออกจากกันอย่างเห็นได้ชัดเจน การลดสิ่งที่ทำให้เกิดไม่พอใจสามารถทำให้เกิดความสงบในองค์กรได้และอาจสร้างแรงจูงใจได้บ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ไม่ใช่สิ่งจูงใจโดยตรง (Herzberg & Snyderman, 1959)

ทฤษฎีความต้องการ (Hierarchy of Needs) มาสโลว์ (Maslow, 1943) ได้นำเสนอไว้ว่า พฤติกรรมของคนจะถูกกำหนดและควบคุมโดยแรงจูงใจที่มีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งเป็นทฤษฎีทั่วไป (General Theory) เกี่ยวกับการจูงใจคน มาสโลว์ ได้ ลำดับขั้นของความต้องการไว้ 5 ระดับ คือ 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานขั้นแรกของมนุษย์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับที่จะให้มีชีวิตรอดอยู่ 2) ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (security or Safety Needs) ในขั้นต่อไปที่สูงขึ้น คือ มนุษย์จะเริ่มคิดถึงความปลอดภัยและความมั่นคง เช่น มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ 3) ความต้องการทางด้านสังคม (social or Belongings Needs) คือ ความต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรต่าง ๆ อยากจะคบหาสมาคมกับคนอื่น รวมตลอดทั้งจะได้รับมิตรภาพและความเห็นใจจากกลุ่มเพื่อนฝูง 4) ความต้องการมีฐานะเด่นในสังคม (esteem or Status Needs) คือความมั่นใจในตนเอง ในเรื่องของความสามารถ ความรู้ ความสำคัญในตัวเอง และ 5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดทุกอย่าง (self-Actualization and Self-realization) ความต้องการอยากจะทำสำเร็จทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ภายหลังจากที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้ง 4 ขั้น อย่างครบถ้วนแล้ว ซึ่งมนุษย์มีความต้องการที่จะอยู่รอด ดังนั้นมนุษย์จะเกิดความต้องการและมีแรงจูงใจเมื่อตนเองได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติและเรียนรู้ จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในกิจกรรมนั้น ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์มาประยุกต์ใช้ในการสร้างความรักสามัคคี จัดให้พลเมืองมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกัน เมื่อดำเนินกิจกรรมแล้วจะเกิดความพึงพอใจ และมีแรงจูงใจที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งต่อไป

แนวคิดการเรียนรู้ ผู้เรียนควรมีทิศทางการเรียนรู้ทุกด้านและควรมีพัฒนาการเรียนรู้ให้ครบทั้งวงจรตาม 4 องค์ประกอบคือ ประสบการณ์ (Experience) การสะท้อน/อภิปราย (Reflection/discussion) การทดลอง/ประยุกต์แนวคิด (Experimentation/application) และความคิดรวบยอด (Concept) ดังนี้ 1) ประสบการณ์ (Experience) การให้ความรู้ หรือนำไปสู่การสอนทักษะต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ผู้เรียนมีประสบการณ์มาแล้ว กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตั้งประสบการณ์ของตัวเองออกมาใช้ในการเรียนรู้และสามารถ

แบ่งปันประสบการณ์ของตนเองที่มีให้แก่เพื่อน ๆ ที่อาจมีประสบการณ์ที่เหมือนหรือต่างไปจากตนเองได้

2) การสะท้อนและอภิปราย (Reflection and discussion) ผู้เรียนจะได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง แลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดประเด็นการ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ผลของการสะท้อนจะทำให้ได้ข้อสรุปที่หลากหลาย ขณะทำกลุ่มผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม บทบาทของสมาชิกที่ดีที่จะทำให้ทำงานสำเร็จ การควบคุมตนเอง และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และเจตคติ 3) ความคิดรวบยอด (Concept) ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (พัฒนาด้านพุทธิพิสัย) เช่น การบรรยายของผู้สอน การมอบหมายงานให้อ่านจากเอกสาร การสะท้อนความคิดเห็นและอภิปรายในองค์ประกอบที่ 2 ผู้สอนอาจจะสรุปความคิดรวบยอด ผู้เรียนจะเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด ซึ่งความคิดรวบยอดนี้จะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติ หรือความเข้าใจในเนื้อหาขั้นตอนของการฝึกทักษะต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ง่ายขึ้น และ 4) การทดลองและการประยุกต์แนวคิด (Experimentation / application) ผู้เรียนได้ทดลองใช้ความคิดรวบยอดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสนทนา สร้างคำขวัญ ทำแผนภูมิ บทบาทสมมุติ ฯลฯ หรือเป็นการแสดงถึงผลของความสำเร็จของการเรียนรู้ในองค์ประกอบที่ 1 ถึง 3 ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้และนำไปใช้ได้จริง (Kolb, 1984 : อ้างถึงในกัลยา ยศคำลือ, 2560)

การเรียนรู้แบบพหุปัญญา (Multiple intelligences) การ์ดเนอร์ (Gardner, 1998) ได้ระบุพหุปัญญา ไว้ 8 ด้านคือ (1) ปัญญาด้านภาษา (verbal/linguistic intelligences) (2) ปัญญาด้านการคิดและคณิตศาสตร์ (logical-mathematical intelligences) (3) ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (visual-spatial intelligences) (4) ปัญญาด้านรอบรู้ธรรมชาติ (naturalist intelligences) 5) ปัญญาด้านดนตรี (musical-rhythmic intelligences) (6) ปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย (bodily-kinesthetic intelligences) (7) ปัญญาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal intelligences) และ (8) ปัญญาด้านรู้จักตนเอง (intrapersonal intelligences)

การเรียนรู้แบบวิทยาศาสตร์ (Scientific learning) มี 5 ขั้นตอน (SE learning cycle model) วิธีการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ จะต้องให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้เกิดความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริการสังคมได้ แนวทางมีดังนี้ 1) E1 : Engagement ขั้นสร้างความสนใจ มีกิจกรรมให้ผู้เรียนสังเกตสิ่งเร้าเพื่อเกิดความสงสัย ตั้งคำถามสำคัญ (คำถามหลัก) และคาดคะเนคำตอบ (ตั้งสมมติฐาน) 2) E2 : Exploration ขั้นสำรวจและค้นหา วางแผนเพื่อรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยการทดลองหรือวิธีการเก็บข้อมูลต่าง ๆ 3) E3 : Explanation ขั้นอภิปรายเพื่อสร้างคำอธิบายด้วยตัวผู้เรียนเอง แล้วเชื่อมโยงคำอธิบายที่ถูกต้องโดยผู้สอน 4) E4 : Elaboration ขั้นขยายความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่และพัฒนาตนเอง โดยการสร้างผลงานหรือภาระงานเพื่อบริการสังคม และ 5) E5 : Evaluation ขั้นประเมิน ประเมินข้อดี ข้อบกพร่อง สิ่งสงสัยในขั้น E1-4 (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข, 2560)

การเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Instruction) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้ความคิดรวบยอดหรือทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้องค์รวมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ซึ่งสอดคล้องตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมตามสภาพจริงของสังคม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีดังนี้ 1) ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในลักษณะองค์รวม มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา มีทัศนะกว้างไกล 2) ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และลักษณะ อันพึงประสงค์ เป็นการ

เพิ่มศักยภาพของผู้เรียนได้เต็มที่ 3) ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการ การคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา 4) ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก และ 5) ส่งเสริมให้เกิดทักษะและความสามารถในการแก้ไขปัญหา และหลักการสอนแบบบูรณาการคือ 1) ควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาของสิ่งที่เรียนอย่าง เป็นบูรณาการ 2) สร้างชุมชนการเรียนรู้ 3) พัฒนาห้องเรียนให้เป็นประชาธิปไตย มีความเป็นอิสระในฐานะที่เป็นผู้สืบค้นความรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกันและตัดสินใจ 4) สร้างโอกาสที่หลากหลายในการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนที่มีความแตกต่างหลากหลาย เช่น การถกเถียงทางความคิด สืบค้นความรู้ ทำผลงาน และการสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ 5) เคารพความหลากหลายทางความคิดและวัฒนธรรม ใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่หลากหลาย 6) สอนให้ผู้เรียนใช้ข้อมูลหลายแหล่งให้เกิดความถูกต้องเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ 7) ใช้ระบบสัญลักษณ์หลากหลายรูปแบบเป็นเครื่องมือในการนำเสนอความรู้ สัญลักษณ์ที่ว่่านนี้อาจหมายถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในภาษา และ 8) ใช้วิธีประเมินหลายรูปแบบทั้งในกระบวนการและการแสดงออกทางการเรียนรู้ การประเมินผลในระหว่างกระบวนการตั้งคำถามสู่จุดการพิจารณาเลือกเกณฑ์ร่วมกันตัดสินใจว่าจะเรียนรู้แบบใด

วิถีชีวิตชุมชนไทย

วิถีชีวิต หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย รวมถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต รวมถึงสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา การประพฤติปฏิบัติตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ภูมิปัญญาหมายถึง องค์ความรู้ความสามารถและทักษะซึ่งเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดสืบทอดกันมาสืบทอดกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและยุคสมัย ภูมิปัญญาของไทยมีความเด่นชัดในหลายด้าน เช่น ด้านเกษตรกรรม ศิลปกรรม วรรณกรรมและภาษา

ภาษาหมายถึง เครื่องมือที่มนุษย์ใช้สื่อสารในการดำรงชีวิตปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชนต่าง ๆ สะท้อนโลกทัศน์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชน ทั้งวัจนภาษา (ภาษาที่ใช้ถ้อยคำ) และอวัจนภาษา (ภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำ) ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ภาษาไทยถิ่นคือภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารตามท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถสื่อความหมาย และสร้างความเข้าใจในท้องถิ่นนั้น ๆ

ขนบธรรมเนียมประเพณี หมายถึง การประพฤติปฏิบัติและการกระทำกิจกรรมที่สืบทอดต่อกันมา ประเพณีเกี่ยวกับศาสนาประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณีเกี่ยวกับวงจรชีวิต และประเพณีเกี่ยวกับการทำมาหากิน (กระทรวงวัฒนธรรม, 2559)

ในชุมชนจะต้องมีผู้นำชุมชน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย ฝ่ายปกครอง พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2557 มาตรา 27,28 “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แก่ราษฎร เพราะมีปัญหาที่เกิดในชุมชนสังคมมากมาย เช่น ขาดการศึกษา ความยากจน ภัยแล้ง ราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่มีเงินชำระหนี้สิน ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการของการถูกโกง ปัญหาการติดการพนัน ปัญหาการติดยาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ ฯลฯ และการดูแลทุกข์สุขของลูกบ้าน ช่วยเหลือกิจการของหมู่บ้าน มีจิตสาธารณะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฯลฯ ส่งผลให้ ประชาชนในชุมชนคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักสากล สุขภาพดี (Health) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Education) การสันทนาการ (Recreation) เข้าร่วมกิจกรรมในสังคม (Cultural Interests) และคุณค่าความเป็นมนุษย์ (Spirituality) (เสาวภา สุขประเสริฐ, 2560) และคุณภาพชีวิต (Quality of Life) คุณภาพชีวิตเป็นลักษณะที่เด่นชัดของบุคคลในความเป็นอยู่ ครอบคลุมลักษณะที่เป็นความ

ต้องการทางวัตถุ และทางจิตใจของบุคคล สามารถดำรงชีวิตได้ในระดับที่เหมาะสม ให้สามารถพึ่งตนเองได้โดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน และไม่เบียดเบียนธรรมชาติ อีกทั้งยังควรรักษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของสังคมตลอดจนมีความเป็นไปได้อย่างบรรลุลถึงความปรารถนาในชีวิต และการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทของชุมชน ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา รอบคอบ เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), 2549)

บทบาทพลเมืองไทยคือ 1) การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อชุมชนและสังคม เสรีภาพในทางวิชาการ 2) การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อประเทศชาติ สิทธิการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการด้านการปกครอง 3) การปฏิบัติตามสิทธิของตนเองและผู้อื่นในสังคม 4) สถาบันครอบครัวเข้มแข็ง ครอบครัวเป็นสถาบันแรกของสังคม เมื่อครอบครัวเข้มแข็งและอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนรู้บทบาท สิทธิ เสรีภาพของตนเองและปฏิบัติตามที่กฎหมายและรัฐธรรมนูญได้ให้ความคุ้มครองได้อย่างเคร่งครัด โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของสมาชิกอื่น ๆ ในสังคมก็จะนำพาให้สังคมและประเทศชาติเข้มแข็งตามไปด้วย โดยเฉพาะเยาวชนจะต้องได้รับการปลูกฝังให้มีจิตสำนึกในการมีจิตอาสา มีความรัก สามัคคี เรียนรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บทบาทบุคคลในวิถีชีวิตไทยแบบประชาธิปไตย คือ 1) พ่อ แม่ รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัว ให้การศึกษาทางบประมาณให้ครอบครัว ครอบครองเป็นแบบอย่างที่ดีมีความรักต่อบุตร 2) ครู อาจารย์ ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์โดยกระบวนการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน ครอบครองให้เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เป็นผู้เสียสละทั้งเวลาและอดทนในการสั่งสอนศิษย์ทั้งด้านความรู้ ประพฤติและการศึกษา ยึดมั่นในระเบียบวินัย ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูและ 3) เยาวชนจะต้องยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบของโรงเรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการศึกษาหาความรู้ ให้ความเคารพต่อบุคคลที่อาวุโสโดยมีมารยาทที่เหมาะสมกับสถานการณ์ รับฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนอย่างมีเหตุผล ยืนยันหนักแน่นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และเสริมสร้างความสามัคคีในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายการวิจัยคือผู้นำชุมชนและประชาชนบ้านท่าดีหมี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 50 คนเครื่องมือวิจัยคือการสัมภาษณ์และการมีส่วนร่วมเรียนรู้เพื่อจัดทำข้อมูลเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยทีมผู้ช่วยวิจัยคือนักศึกษารับประสานศาสตร์ชั้นปีที่ 3 สัมภาษณ์ครัวเรือน จำนวน 100 ครัวเรือนเรื่องคุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเรียนรู้เพื่อจัดทำข้อมูลเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมีแบบพหุปัญญาแนวคิดของการดเนอรรูปแบบการใช้วาจาและภาษาท้องถิ่นไทยเลยแบบไม่เป็นทางการ มีเนื้อหาที่สังเคราะห์จากกระบวนการกลุ่ม จำนวน 10 กลุ่มๆ ละ 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ข้อมูลคุณภาพชีวิตและพรรณนาวิเคราะห์การเรียนรู้เพื่อจัดทำเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมี วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2563

ผลการวิจัย

บทความวิจัยเรื่องการเรียนรู้เพื่อทำเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวสกายวอล์กเลย พบว่า (1) บ้านท่าดีหมี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลยเป็นหมู่บ้านชายขอบตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง แม่น้ำทั้งสองไหลมาบรรจบกันทำให้มองเห็นเป็นแม่น้ำสองสี เริ่มเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติใหม่ของจังหวัดเลย เนื่องจากจังหวัดเลยและสำนักงานโยธาธิการ

จังหวัดเลยได้สร้างสกายวอล์กเลย รอบๆ พระใหญ่ ริมแม่น้ำสองสี ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการสร้าง จากการประชาคม ครั้งที่ 1 วันที่ 23 กรกฎาคม 2562 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ครั้งที่ 2 วันที่ 31 กรกฎาคม 2562 ณ บ้านท่าดีหมี วันที่ 19 สิงหาคม 2562 และวันที่ 31 สิงหาคม 2562 (SWOT Analysis) บ้านท่าดีหมี กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม จำนวน 550 คน คิดเป็นร้อยละ 137.5 ชุมชนบ้านท่าดีหมีมีปัญหาน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร และต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (กัลยา ยศคำลือ, 2562) และในช่วงการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม มีนโยบายในการเฝ้าระวังอย่างเคร่งครัด ผลกระทบของไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดเลยพบผู้ติดเชื้อไวรัสฯ จำนวน 5 รายและไม่มีผู้เสียชีวิต ทำให้จังหวัดเลยจะต้องกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลคือการคัดกรอง การเฝ้าระวังผู้มีความเสี่ยง 14 วัน เว้นระยะห่างทางสังคม สวมหน้ากากอนามัย การปิดสถานศึกษา ร้านอาหาร โรงแรม ปิดแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ การสำรวจเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้ยากไร้ จำนวน 100 ครั้วเรือน และสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 2, 4, 5, 6 กุมภาพันธ์ 2563 ประชาชนบ้านท่าดีหมี จำนวน 365 ครั้วเรือน ส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร การสะท้อนผลปัญหาวันที่ 24, 26 และ 27 เมษายน 2563 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางราชการและ social media อย่างต่อเนื่องชุมชนไม่พบผู้ติดเชื้อ (เจษฎาภรณ์ สอนเสียง, 2563) คุณภาพชีวิตประชาชนบ้านท่าดีหมีจากการบอกของครั้วเรือนยากไร้ จำนวน 100 ครั้วเรือน บ้านท่าดีหมี จำนวน 367 ครั้วเรือน ประชากร จำนวน 1,089 คน จำแนกเป็นเพศชาย 515 คน และเพศหญิง 574 คน มีพื้นที่ราบและภูเขาทั้งหมด 4,000 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 2,500 ไร่ ประกอบอาชีพเกษตร เช่น ปลูกข้าว ผัก ผลไม้ การทำหัตถกรรมทอผ้า จักสานและงานกาบหมาก แปรรูปสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น มะม่วงกล้วย อ้อย ฯลฯ เพื่อบริโภคและจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาไหว้พระใหญ่ภูกอกแก้วและชมสกายวอล์กเลยที่จะเปิดบริการเต็มรูปแบบในเดือนตุลาคม 2563 (2) การเรียนรู้จัดทำข้อมูลเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมีแบบพหุปัญญาของการคิดเนอรัูปแบบการใช้ภาษาและภาษาท้องถิ่นไทยเลยแบบไม่เป็นทางการ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2563 มีเนื้อหาที่ส่งเคราะห์จากกระบวนการกลุ่ม จำนวน 10 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แต่ละกลุ่มระดมสมองและเสนอแนวคิดและการปฏิบัติในการปรับตัวใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตที่จะเปลี่ยนแปลง เช่น เทคโนโลยีสมัยใหม่ ทักษะใหม่ในยุคดิจิทัล ความเชื่อและประเพณีของชุมชนที่จะต้องอนุรักษ์และสืบทอดต่อให้ลูกหลาน การเรียนรู้ที่จะปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยสะท้อนผลข้อมูลเรื่องเล่าเป็นสื่อแผ่นพับและวิดีโอทัศน์ สะท้อนผลกิจกรรม วันที่ 24, 25, 27 เมษายน 2563 วันที่ 1, 15 พฤษภาคม 2563 และวันที่ 25-26 มิถุนายน 2563

แผนภาพที่ 1 วิถีชีวิตชุมชนบ้านท่าดีหมี

ที่มา: อีสริยาภรณ์ ชัยกุลลาภ ถ่ายภาพ

แผนภาพที่ 2 การทำเรื่องเล่าชุมชนบ้านท่าดีหมี
ที่มา: อีสริยาภรณ์ ชัยกุลหลาบ ถ่ายภาพ

บทสรุป

การทำเรื่องเล่าคุณภาพชีวิตจากการบอกเล่านำไปสู่สื่อแผ่นพับและวีดิทัศน์และการเรียนรู้แบบพหุปัญญาทำข้อมูลเรื่องเล่า ตามแนวคิดของการ์เดนเนอร์ (Gardner) คือปัญญาด้านภาษา (verbal/linguistic intelligences) ผลของการเรียนรู้ที่จะทำให้ชุมชนนำไปใช้วางแผนในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนรอบๆ Sky walk Loei โดยสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าชุมชนมีศักยภาพเพิ่มขึ้นในปัจจุบันคือเกิดอาสาสมัครและเครือข่ายความร่วมมือที่จะร่วมกันพัฒนาชุมชนบ้านท่าดีหมีให้โดดเด่นที่ก้าวสู่เศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน โดยชุมชนตั้งใจในการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรอิสระในกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งร่างกายและจิตใจอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. จังหวัดเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรบูรณาการเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตฐานรากอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้ยากไร้ จำนวน 100 ครัวเรือนจะต้องลดลง
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยจะต้องบริการวิชาการ วิจัยและสร้างนวัตกรรมในชุมชนอย่างตั้งใจ (Change mindset) ใช้การเชื่อมโยงแบบดิจิทัล (Digital transformation) ลดต้นทุน จ้างเหมา freelance ทำงานออนไลน์
3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยจะต้องมีส่วนร่วมช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เน้นการนำปัญหาในชุมชนมาร่วมกันแก้ไข โดยใช้หลักที่จำเป็นในยุคใหม่ (New normal)
4. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยจะต้องวิจัยแบบบูรณาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศาสตร์เพื่อสร้างกระบวนการผลิตบัณฑิต ให้มีคุณภาพ 3 ด้าน คือ ความรู้ (knowledge)_ทักษะความสามารถ (skills and competency)_และคุณธรรม (Moral)_เป็นผู้ร่วมผลิตกับภาคประกอบการ ปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นแบบ CWIE (Cooperative and Work Integrating Education)_ตามพระราชบัญญัติอุดมศึกษา มาตรา 35
5. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ควรวิจัยเรื่องรูปแบบและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาบัณฑิตหลักสูตร University 4.0 (Good university teachers ; Great university transforms people) จากปัจจัย (1) มีข้อมูลเพื่อตัดสินใจ (Data) (2) รู้จักตัวตน (Insight) และ (3) มีวิสัยทัศน์ผู้นำ (Leadership)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). *วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญา*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบพหุปัญญา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- กัลยา ยศคำลือ. (2562). รายงานการทำเวทีประชาคมค้นหาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวใหม่ Skywalk เชียงคาน- เลย 4 มิติ. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เจษฎา สอนเสียง. (2562). *ข้อมูลครัวเรือนบ้านท่าดีหมี่*. เลย: อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2549). *ตามรอยพระยุคลบาท โดยทศปิตุราชธรรม*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พันธ์ เตชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข. (2560). *ทักษะ 7C ของครู 4.0*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช วิรัชนิการธรรม. (2561). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เนท
- วิโรจน์ อุทุมโคตร, ประจัญ กิ่งมิ่งแอ และ ธนกฤต ฐริสุทธิ์. (2561). รูปแบบการจัดการความรู้ตามบทบาทหน้าที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเขตตรวจราชการที่ 10 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 13(44), 100-109.
- เสาวภา สุขประเสริฐ. (2560). *คุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักสากล*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- Bandura, A. (1977). *Principle of Behavioral Modification*. New York: Rinehart & Winston.
- Gardner, H. (1998). *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.
- Herzberg, F., & Snyderman, B. (1959). *The Motivation of Work*. (2nd ed.). New York: John Wiley Andersons.
- Kagan, S. (1998). *Co-operative Learning*. San Juan Capistrano: Kagan Co-operative Learning.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.
<https://doi.org/10.1037/h0054346>